

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС МЕДІАТОРІВ І МЕДІАТОРОК ОДНОЛІТКІВ СЛУЖБИ ПОРОЗУМІННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Цей Кодекс було розроблено з урахуванням Етичного кодексу Національної медіаторської мережі ГО «Ла Страда-Україна».

Метою цього Кодексу є встановлення етичних основ і стандартів діяльності медіатора/медіаторки служби порозуміння закладу освіти.

Виконання та дотримання положень цього Кодексу є обов'язковим для медіатора/медіаторки служби порозуміння закладу освіти.

Організації та об'єднання медіаторів/медіаторок однолітків можуть вільно визнавати цей Кодекс або брати цей Кодекс за основу при розробці власних етичних стандартів із обов'язковим посиланням на першоджерело та за умови забезпечення дотримання його положень.

I. Загальні положення

1. У цьому Кодексі терміни вживаються в такому значенні:

Служба порозуміння закладу освіти (далі – СП, служба) – це добровільне об'єднання медіаторів та медіаторок, посередників/посередниць з числа учасників/учасниць освітнього процесу, які пройшли навчання за відповідною освітньою програмою та розділяють цінності відновного підходу.

Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора/медіаторки (медіаторів/медіаторок) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів (Закон України «Про медіацію»).

Медіатор/медіаторка – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію (Закон України «Про медіацію»).

Медіація однолітків – добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора/медіаторки (медіаторів/медіаторок) однолітків намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів та знайти вирішення конфлікту(спору), яке б задовольнило інтереси та потреби сторін за принципом «рівний – рівному/рівна – рівній».

Медіатор/медіаторка однолітків – спеціально підготовлена з числа здобувачів/здобувачок освіти нейтральна, незалежна, неупереджена особа, яка проводить медіацію.

2. За наявності запиту від сторін медіації, що відображається добровільною згодою на участь у процедурі медіації, та за наявності у медіатора/медіаторки однолітків необхідної компетентності медіатор/медіаторка однолітків може проводити медіацію. При цьому медіатор/медіаторка однолітків в жодному разі не ухвалює жодних рішень з приводу конфлікту (спору).

3. Реалізація положень цього Кодексу у діяльності медіаторів/медіаторок однолітків не повинна суперечити стандартам захисту прав людини.

4. Медіація не застосовується між потерпілою особою та особою, яка вчинила правопорушення або злочин, стосовно всіх форм гендерно зумовленого насильства, зокрема домашнього насильства, у випадках торгівлі людьми, жорстокого поводження з дітьми, булінгу. Медіація не проводиться в конфліктах (спорах), що впливають чи можуть вплинути на права і законні інтереси третіх осіб, які не є учасниками/учасницями цього посередництва.

II. Етичні вимоги до медіатора/медіаторки однолітків

1. *Незалежність і нейтральність.*

Медіатор/медіаторка однолітків:

- має бути незалежним/незалежною від впливу третіх осіб на процедуру і результат медіації;
- має бути нейтральною особою, яка не є зацікавленою у змісті конфлікту (спору);
- допомагає сторонам конфлікту (спору) налагодити комунікацію, проводити переговори, досягти порозуміння.

2. Неупередженість.

Медіатор/медіаторка однолітків:

- завжди повинен/повинна проводити медіацію тільки тих справ, у яких він/вона може залишатися неупередженим/неупередженою та справедливим/справедливою;
- має бути неупередженим/неупередженою у ставленні до сторін, фактів, суджень у конфлікті;
- не має права оцінювати поведінку та погляди сторін медіації за винятком явного порушення ними етичних норм або порядку проведення медіації.

3. Толерантність та недискримінація.

Медіатор/медіаторка однолітків має поважати людську гідність учасників/учасниць медіації та виявляти рівну увагу та доброзичливість до сторін медіації.

4. Конфіденційність.

Медіатор/медіаторка однолітків повинен/повинна конфіденційно зберігати всю інформацію, отриману в ході медіації. Будь-яка інформація, конфіденційно повідомлена медіаторові/медіаторці однолітків однією зі сторін, не повинна передаватися іншій стороні, за винятком випадків, якщо на це є згода іншої сторони. Медіатор/медіаторка однолітків має дотримуватися вимог щодо конфіденційності, визначених цим Кодексом.

5. Чесність і щирість намірів.

Медіатор/медіаторка однолітків:

- має забезпечити належне інформування сторін про процедуру медіації;
- прагне в кожному конфлікті (спорі) допомогти його учасникам/учасницям порозумітися та мирним ненасильницьким шляхом знайти взаємоприйнятне рішення конфлікту (спору);
- допомагає сторонам виявити та реалістично оцінити власні інтереси та потреби, а також напрацювати варіанти домовленостей та альтернативи сторін.

6. Добровільність медіатора/медіаторки однолітків.

Медіатор/медіаторка однолітків з власної волі бере участь у медіації в конкретній справі.

7. Компетентність медіатора/медіаторки однолітків.

Медіатор/медіаторка однолітків повинен/повинна мати необхідні знання у сфері медіації; дбати про підвищення своїх знань і вдосконалення навичок шляхом обміну досвідом з іншими медіаторами/медіаторками, самоосвіти тощо.

8. Етика відносин між медіаторами/медіаторками однолітків.

Відносини між медіаторами/медіаторками однолітків мають будуватися на засадах взаємної поваги, слідування всім основним принципам етики медіатора/медіаторки, передбачених цим Кодексом.

III. Етичні передумови участі медіатора/медіаторки однолітків у медіації

1. До надання згоди на участь у процедурі медіації медіатор/медіаторка однолітків має проконсультуватися з координатором/координаторкою служби порозуміння щодо можливих ризиків процедури проведення медіації.

2. Медіатор/медіаторка однолітків має відмовитися від участі в процедурі медіації у випадку неможливості зберегти неупередженість, а також у разі конфлікту інтересів.

3. Процедура медіації є суто добровільною. Ніхто не може примусити сторони скористатися медіацією.

Добровільність проявляється в тому, що:

- жодну сторону не можна примусити до участі в медіації;
- кожен/кожна учасник/учасниця може вийти з процесу медіації на будь-якому етапі;
- згода з результатом процесу медіації є також суто добровільною;
- сторони самі контролюють хід і результати медіації.

IV. Етика поведінки медіатора/медіаторки однолітків у медіації

1. До початку процедури медіації медіатор/медіаторка однолітків:

- зобов'язаний/зобов'язана поінформувати сторони конфлікту (спору) про сутність та принципи медіації, роль, права та обов'язки медіатора/медіаторки та сторін у цій процедурі;
- має пересвідчитися, що сторони медіації правильно розуміють надану медіатором/медіаторкою інформацію, включно з умовами забезпечення конфіденційності, а також усвідомлюють можливість їхньої відмови від участі в медіації на будь-якій її стадії без пояснення причин;
- не має права розголошувати конфіденційну інформацію щодо медіації та отриману під час медіації, а також не має права використовувати таку інформацію у власних інтересах.

2. До початку медіації медіатор/медіаторка однолітків має поінформувати сторони медіації про те, що вимога щодо збереження конфіденційності не поширюється на інформацію про діяння, які загрожують життю, здоров'ю учасників медіації або третіх осіб.

3. Обов'язок нерозголошення конфіденційної інформації щодо медіації та отриманої під час медіації є безстроковим.

4. Медіатор/медіаторка однолітків забезпечує дотримання принципів добровільної, рівної та активної участі сторін у процедурі медіації та розуміння сторонами умов і наслідків укладання угоди за результатами медіації, діє абсолютно об'єктивно по відношенню до кожної зі сторін, з повагою до процесу медіації.

5. Медіатор/медіаторка однолітків має право відмовитися від проведення медіації на будь-якій її стадії у разі:

- прояву агресії з боку учасника/учасниці медіації по відношенню до медіатора/медіаторки однолітків чи іншого учасника/учасниці медіації у вигляді фізичного чи психологічного насильства, погроз, шантажу тощо;
- прояву стороною медіації намірів, відмінних від примирення чи врегулювання конфлікту (спору), іншої недобросовісної поведінки; явної незаконності дій та домовленостей сторін медіації;
- за наявності інших поважних причин.

6. Медіатор/медіаторка однолітків зобов'язаний/зобов'язана відмовитися від проведення медіації на будь-якій її стадії у разі втрати ним/нею нейтральності та неупередженості.

7. Медіатор/медіаторка однолітків допомагає налагодити комунікацію між сторонами. Медіатор/медіаторка однолітків не висловлює оцінок щодо змісту конфлікту (спору) та його учасників/учасниць і не надає порад щодо його вирішення та не приймає жодних рішень щодо конфлікту (спору).

8. Медіатор/медіаторка однолітків має утриматися від обговорення зі сторонами медіації дій іншого/іншої медіатора/медіаторки.

V. Етичні аспекти популяризації діяльності медіатора/медіаторки однолітків

1. Медіатор/медіаторка однолітків надає учасникам/учасницям освітнього процесу інформацію про переваги ненасильницьких шляхів вирішення конфліктів (спорів),

відновних практик у розбудові миру та захисту прав людини; протидії насильству, гендерній дискримінації та жорстокому поводженню з дітьми.

2. Для потреб популяризації медіації медіатор/медіаторка однолітків може збирати та поширювати знеособлену інформацію про кількість, зміст та результативність проведених ним/нею медіацій, якщо інше не встановлено письмовою згодою на участь у процедурі медіації.